

Along and Across – kin-aesthetic space making

Helle Brabrand

Arkitektur skaber rammer om møder. Rammerne er for møder mellem mennesker - og for udveksling mellem mennesket som rumlig deltager og arkitektonisk fremtrædelse. Rammerne åbner for genklang mellem subjekt og objekt, mellem krop og rum som 'blokke' af sansninger, kvaliteter og følelser.

Rammerne begynder ikke med det byggede. Arkitektur formes med modelleres abstrakte tid-rum algoritmer og fremstillinger, der relaterer anderledes til deltager end en bygnings konkrete rum. Modeller formidler, transformerer og fremstiller forskellige fænomener på måder der gør dem indbyrdes operative, men medieringen tenderer samtidig mod at udligne fænomenforskelle. Modeller repræsenterer, trækker materialer og kræfter fra verden ind i 'tegningen' og tegningsforslag ud i verden - men modellen tenderer også mod at emulere, at efterligne kendte fænomener og kræfter, og derved glemme sit potentiale som 'noget andet' end bygningsens repræsentation.

En model træder frem og du relaterer umiddelbart sanseligt til dens udtryk. Set sådan, åbner modellen en anderledes nærværende og fri tilgang til form- og betydningsdannelse, end set som repræsenterende. Denne form for tilgang fordrer resonans i og imellem mange niveauer, med opmærksomhed på bevægelsesfølelsens 'a priori' æstetiske dimension, som et smidigt potentiale. Samtidigt fordrer modelarbejdet spring i opmærksomhed med resonansens umiddelbare 'ordløse' refleksioner modstillet diagrammers anderledes strukturerende tænkemåder.

Spørgsmålet er: kan vi lære af modellen og lære modellen at operere i udveksling med æstetiske strategier for krop-rumlig resonans - med flere stemmer og stofskifter? Kan vi fokusere, ikke kun på hvad en given opgave skal løse, men også på hvordan rum konstitueres åbne for kinæstetisk pirring som forandringspotentiale?

Mit projekt *Along and Across – kin-aesthetic space making* er work-in-progress med en 'gestus-model' i arbejde med et konkret bygningsprogram og sted. Projektet er kunstneriske udviklingsvirksomhed (KUV) fremstillet visuelt og her i nedenstående tekst delt op i de tre overlappende opmærksomheder, som relaterer direkte til KUV's kriterier: *tydelighed, tæthed og dybde*.

Dybde spørger til rumskabelse som arkitektonisk modellering og ser modellens evne til at række ud over det at re-præsentere som dens afgørende nyskabende potentiale; spørgsmålet er: hvordan udvælge, inddrage og præsentere kræfter og konfigurationer 'ude' i verden i udveksling med materiale- og virkeformer 'inde' i modellen, så modelarbejdet griber og gribes sensuelt tænkende? Dybde-kriteriet handler om produktion af ny betydning, nye regler for kunstnerisk praksis, nye rammer for fortolkning af omverdenen i relation til eksisterende betydningsdannelser. Følgende er et udvalg af teorier og diskurser, relateret til projektet:

Projektet arbejder med 'gesture-models' eller 'performative models of gesture' i dialog bl.a. med Jean-Francois Lyotard's '*Gestus*¹'. Arbejdet opererer med gestus-modellen som værk og virkemåde i udveksling - en 'vikling af noget legemligt i noget legemligt - en sensuelt udtrykt vridning af verdens rum/ tid/ stof, der producerer sit eget rum/ tid/ stof'. Modellen aktiverer forskellige elementer i æstetisk produktion og reception: fra værkets fremtrædelse til værkets komponenter og virkemåder til relaterede diskurser og til betragters umiddelbare respons.

I bogen '*Dancefilm*²' inddrager Erin Brannigan gestus-model konceptet, med fokus på bevægelse som relationer mellem dans og mediering af dans. Hun peger på gestus fænomenet som produceret af kræfter der skaber og regulerer 'mytologier af kroppen i bevægelse' - individuelt, socialt, kulturelt og omgivelsesmæssigt relateret. Samtidig refererer hun til Giorgio Agamben's definition af gestus som 'en udstilling af medieringen', en proces der gør virkemåder synlige. Dvs. en forståelse der opererer med gestus, ikke kun som kropsbevægelse, men inkluderende bevægelser bl.a. konstitueret af kamera, lys, redigering, genstande, design – og betragtergestus.

Projektet arbejder med kinæstetiske kræfter og inddrager begrebet affordance, der peger responsivt på affekter og effekter genereret mellem 'embodied-enactive' perception og konkret fremtrædelse. Affordance-oplevelsen kan karakteriseres som en oplevelse af begyndende bevægelse eller mulig handlen, der genereres uden faktisk at effektueres. En oplevelse af potentialitet der holder vores engagement gående i resonans med de involverede æstetiske karakterer. Oplevelsen aktualiseres

alene som en art bevæge-overskud, en forstærker af betragters sensoriske kapacitet, der åbner for andre forestillinger end det genkendelige eller oplagt bevægende.

'Dancefilm' refererer til Poul Valery og hans udpegning af overskuds-kræfter, som relationer mellem dagligdags bevægelse og dans. I *'Philosophy of dance'*, argumenterer han for at dans er en fysisk disciplin vedvarende optaget af den gående krop. Han leverer samtidig en model for dans, der grundlægges i dagligdagskroppens aktualiteter, men som også opererer i/med en alternativ skabelse af et 'dancerly' bevæge-overskud, med potentiale for at skabe nye kategorier af bevægelse og betydning.

Projektet arbejder med nøglebegreber som resonans og udvekslingsmodus, relateret bredt til kompositorisk virksomhed og samtidig relateret til neuroscience studier, der peger på resonansfænomenet som opererende i din krops udveksling med verden, ved at fyre i de samme neuroner både når du ser og når du handler. Din krop udveksler med verden ved at reagere på andres bevægelser førend du faktisk handler - ved at simulere mange mulige næste-reaktioner. Og, peger herved på kinæstetisk simulation af andres bevægelser som en 'a priori' æstetisk handleform, der engagerer det individuelle i det fælles bevægende – og åbner det æstetiske felt for empatisk dynamisk opmærksomhed.

Projektet ser resonans og diagram som gensidigt producerende, men også som gensidigt provokerende eller ligefrem 'destruerende' operationer eller synsvinkler. Mens resonans appellerer gennem en art 'sprogløs' nærværs-opmærksomhed, kommunikerer diagrammet via distance og inddrager forskellige slags tekster og tegn som parter i en diskussion. Diagrammet transformerer udvalgte kræfter og materialer i verden - gør dem gensidigt operative og åbne for afsøgning og evaluering af motiver, operationsmåder, fremtrædelser. Eller omvendt: særlige udtryk eller andre 'fund' produceret af modelarbejdet udsættes for en analyserende opmærksomhed, der producerer potentielle nye kraft-materiale konstruktioner og bliver en game-changer af feltet.

Tydighed spørger specifikt til projektets konkrete virkemåder. Gestus-modellen konkretiseres i sekvenser af 'levende' billeder, som serier af tegninger + tekst, samt i aktuelle tekst. Forskellige lag og operationsmåder i modellen er nedenfor samlet i: *rammesættende gestus*, *kropsbevægelses gestus* og *tektoniske gestus*.

Rammesættende gestus afsøger kontekstuelle relationer: tilgrundliggende teser, program samt medieringsmåder og kompositionsplan med fokus på 'rummets rejsning'. Kinæstetiske strategier sættes i forhold til et opgaveprogram, som udvekslinger mellem bevægelsesfølelse- og erkendelse og begyndende fremstillinger af krop-rum figurer og kraftfelter. Udvalgte bevægelser og virkeformer kobles og konfronteres som fx redigerede videooptagelser, animerede og 'stille' tektoniske komponenter samt forskellige 'tegne' teknikker.

Sammenfattende ses kompositionsplanets afsøgninger af gensidigt bevægende konfigurationer, som forsøg med en særlig 'synsstil': dagligdags bevægefølelse integreret i ikke-så-genkendelige krop-rumlige artikuleringer - som nye gestus der virker tilbage på forståelse og håndtering af 'kroppe i verden'.

Kropsbevægelses gestus afsøger kropslige bevægemåder, som 'drivers' for rumlige udspænd og vendinger. Samtidig eksperimenterer arbejdet med hvordan disse gestus kan fremstilles producerende i kompositionsplanet.

Arkitektonisk rum genereres af dagligdags bevægelser, men også af en ekstra dimension - en art 'dancerly' krop-rum udveksling der rækker udover det almindeligt programsatte. Dansens 'ekstra-bevægende' potentiale åbner for en produktiv modstilling: mellem dans der arbejder med den bevidste (bevægende) krop, men som arbejder mindre bevidst med rumlig konfiguration. Og arkitektur der bevidst artikulerer rum, men som har en mere ubevidst tilgang til bevægelsesfølelse og artikulation. Projektet arbejder med sådanne bevæge-dragende udvekslinger 'på tværs' af kroppe, objekter og fremtrædelsesformer.

Kropsbevægelses gestus vælges i forhold til udpegede kontekstuelle og tektonisk-topologiske kræfter. De trækkes ind i kompositionsplanet som redigerede videoklip, der kan viderebearbejdes til 'porøse' fremtrædelser åbne for resonans. Bevægelserne bruges som driver for begyndende rumlige udspænd og figurer og samtidig som genkendelige 'pejle-figurer' betragter-kroppen umiddelbart kan bevæge sig via i kompositionsplanet. Bevægefremstillingen interagerer med forskellige konfigurationslag - det genkendelige udfordres disperspektivisk af skiftende sammenstillinger og fladedybde relationer fx.

Tektoniske gestus afsøger tektonisk-topologiske konstruktionsmåder, som subjekt-objekt resonerende og som subjekt-social betydende konfigurationer. Tektoniske gestus peger både på bygge-virkemåder og på modellens rumfremkaldende linje, flade, volumen konstruktioner. Tektoniske konfigurationer kan agere skalaløst 'fraktalt' såvel som kropsligt skaleret, imens kropsbevægelser udveksler med konfigurationerne, set både som forløb af synlige linjer og flader og som ikke-synlige rum - en dobbelt opmærksomhed, det er en udfordring at gøre operativ.

Tektoniske gestus afsøges som vektorer: konturlinjer, opskæringer, 'syninger', kraftlinjer. Vektorlinjerne opererer samtidig som markører af takter, rytmer og som 'trædesten', der kan udspænde eller fæstne bevægelser. Gestusfigurerne afsøges både som fraktaler, som geometri og form; og som afgrænsninger og tærskler relateret møder og konflikter, sat af kontekstuelle og leveforms kræfter og skalaer. Parallelt afsøges figurerne som reflekterende flader, som atmosfæriske virkninger med viklinger af lys-mørke, af sløring skarphed dybde.

Tæthed relaterer til konkrete fænomener og strukturer der bringes til at virke sammen i værkets fremtræden, og relaterer til på hvilke måder sammenhængen skabes.

Værket fremtræder som en gestus-model i arbejde, med udvalgte kræfter og karakterer relateret til et konkret bygningsprogram. Bygningsprogrammet er et 'enkeltrums' bolig- og arbejdshus, som del af flerfamilieanlæg på Nordlangeland. Modellen igangsætter et arbejde med krydsende 'strømme og hvirvler': langsgående Langelands udspænd, kystlinje, hovedfærdselsåre og anlæggets lokale retning. Og tværgående skov- og hegns lokale masser, lommer og 'dybder' og anlæggets forskydninger og slip.

Modellens kompositionsplan sættes op som en ramme for 'rummets rejsning', med fokus på hvordan nye 'indre' rum konfigurerer og udveksler med kontekstuelle og konceptuelle møder og konflikter i glidende skala. 'Resonerende', som sekvenser af levende billeder, og diagrammatisk, som tegningsserier der fokuserer forskellige lag og relationer i værket – jf. udstillingsmaterialet.

Afslutning - hvordan konstituerer vi rum åbne for kinæstetisk ageren - for engagement af det individuelle i det fælles bevægede/bevægende som forandringspotentiale?

Der gives ikke forestillinger, tanker og opfattelser som ikke er præget af sansernes indflydelse, ligeså lidt som der gives billeder eller modeller, der ikke er præget af forestillinger, tanker eller følelser. Modeller konstruerer noget nyt, men er samtidig repræsentationsform for noget i verden, dvs. anskuelsesmodel for en virkelighed, der unddrager sig den umiddelbare adgang, modellen som synlig henviser til. Modellen er producent af billedhandling og samtidig anskuelsesmodel for billedhandlingens fænomen – den er ikke foran eller bag realiteten, den er medskaber af det virkelige.

---

¹ Lyotard, Jean-Francois 1991, *Gestus*, Det Kgl. Danske Kunstakademi København 1992, Særtryk, nr.2

² Brannigan, Erin 2011, *Dancefilm, Choreography and the Moving Image*, Oxford University Press, New York